

Opis. XII 1995

H. Marcinkowska

87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0548 56
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawac
NIP 956 16 25 127; REGON 14160
KRS 00000 4160
Nr r-ku 82 1094 1500

poprzedni nr L: 198
1062/p

++
Kartuszy
TOW. Gryf Pom.
Bigus Helena M.
zam. Wenta
ps. „Stokrotka”
L: 198/198 Pom.

**SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI**

Bigus Helena H......

T: K: 198/198 Pom......

Martyny JOW „Gryf Pom.”.....

I./1. Relacja *lc. 1 s. 1*

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora

II. Materiały uzupełniające relację

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r.

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945)

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945

III./5. Inne ...

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne *lc. 7*

VI. Fotografie *brak*

1/1. Delacja - Bigus Helena

Delacja Heleny Bigus sam. Went a

z 10.11.1976 r. mpis, oryg. (Arch. Elżbiety Ł. 1. s. 1
Zawackiej)

Relacja.

Ja, Wenta Helena z domu Bigus, w czasie okupacji prowadziłam nazwisko Bigus.

Urodziłam się dnia 20 maja 1917 r. w Gowidlinie. Rodzicami moimi byli: Marcin i Klementyna Bigus z domu Formela. Wychowałam się na wsi w gospodarstwie rolnym moich rodziców. Mam wykształcenie podstawowe. Nie mam wyuczonego zawodu. Trudnię się haftem /wykonuję regionalne hafty kaszubskie/. Tak w czasie okupacji jak i nadal zamieszkuję w Gowidlinie. Przed wojną byłam członkinią Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej w Gowidlinie.

W czasie okupacji nie pracowałam zawodowo. Pomagałam rodzicom w gospodarstwie rolnym.

W roku 1942 /dokładnej daty nie pamiętam/ wstąpiłam do Tajnej Organizacji Wojskowej "Gryf Pomorski" zwerbowana przez brata mojego Brunona Bigusa, który był komendantem tejże organizacji na tutejszym terenie. Sieć organizacji sięgała na całe Pomorze i liczyła ponad 12.000 członków. Zadaniem organizacji była walka z okupantem i dywersja. Bezpośrednim moim przełożonym był, jak już wspomniałam, komendant Brunon Bigus. Ścisłe współpracowałam z członkinią organizacji Anielą Choszcz z Gowidlina. Jenocześnie wstąpiłyśmy do organizacji w roku 1942. Mnie mianowano komendantką oddziału żeńskiego - na gminę Sierakowice. Otrzymałam pseudonim "Stokrotka". Anieli Choszcz została zastępczynią komendantki Oddziału żeńskiego gminy Sierakowice. Jej nadano pseudonim "Lidia". Obie z Anielą Choszcz pełniłyśmy funkcję łączniczek między komendą organizacji powiatu kartuskiego i morskiego. Przenosiłyśmy szyfrowane pisma do schronów. Były to wiadomości, pisma propagandowe, ulotki, rozkazy itp. Często przypadło nam, z narażeniem życia, przynieść broń i amunicję, jak również aparaty radiowe. Na naszym terenie było pięć schronów. Przbywających tam partyzantów zaopatrywałyśmy regularnie w żywność, lekarstwa i środki sanitarne.

Poza pracą w samej organizacji było naszym zadaniem zbieranie żywności dla uwięzionych w obozach koncentracyjnych i wysyłanie im licznych paczek.

Działalność nasza trwała aż do wyzwolenia t.j. do marca 1945 r.

Dr Konrad Ciechanowski wydał książkę pod tytułem "Gryf Pomorski" ilustrującą działalność Tajnej Organizacji "Gryf Pomorski".

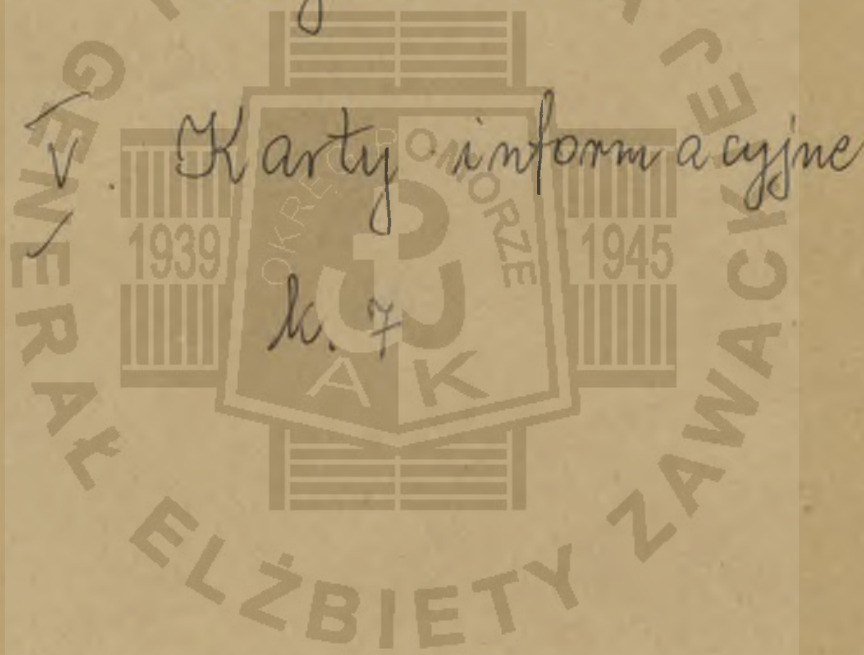
Gowidlino, dnia 10 listopada 1976 r.

Wenta Helena

T.K: 198/198 Dom.

Karlusy

Bigus Helena

198 / Jan
Boigns Helene z m. Weute

Grupa A
Kartuzy

Gowidlino - Kartuzy
op. relacj. P. Boigns z niej wspolpracowada

1 zd. Bigus 2 198 Pam 3 Główny Pam
 4 Wenta Helena 5 Bigus obu Kartusy
 6 ps. Stokrotka 7 Bigus
 8 Marcin i Klimentyna 9. wr. 20 V 1917 r. w Gort-
 2 d. Formela dżemie ps. Kartusy
 10 ps. Kartusy 11 1945
 12 relacja w sprawie dostawcy to. M. Szy miedzi w kwe
 wzmianka w nr 32 Pam. a Bigus

Kf. 44 | 19261
 MW - 230 63

ELŻBIETY ZAWIĄCZKI
 Verle

Przed wojną do RSMZ;

Do Gryfe Pam 1942+;

była K-tytu oddziału zeistnego na gminy Siwałkowiec,
2-rymiz Amila Choszcz

Techniczne między K-tytu pow. morskupgo i Kewbuskiego w
Siwałkowiec. Przenoszenie rozkazu, mlotek, także
broni i radio

Zaspokajanie bunkra wzywaniem, lekarstw i środków
Zobowiązanie zywotności dla obojow, my zywotami paszek

Biqus Helena

Werkury 3,
Tos GP

Wronluni pionu kobiecego
Tos GP o krypt. "Przedmiot"

206. T. : Koszewska-Janczewska E.,
insp. Adm. I/2

HMM-95

Kartuzy 4
GmT

Bigus Helena, zam. Kenta

Centrini pioner lubickiego i "Gyhc
Pau." o krypt. "Przedmiot"

Sioste Brunone Bigusa, mieszkała
i Gomidine.

zob. T. A. Cho 5202

H.M.M

a t

Kartusy⁵ TOW.
"Gryf Pomorski"
OKR. 5
Pomorze. 5

Bicus Helena
W.S.K. "Prześwit"

Prześwit został powołany w końcu 1942r.
Bicus Helena została komendantką Wojsk. Służby
Kobiet w gminie Sierakowice powiat kartuszy

Łob. Bogdan Chrusanowski? Polska Podziemna na
Andrzej Gąsiorowski } "Pomorzu w l 1939-45"
Krzysztof Steyer } str 337

M.M. 2006 Wyd. "Oskar" Polhord 2005r

++ Bigus Helena
Zam. Wenta

Kartusy 6

Dm. 10. 12. 2003r. wódcit
nr 2/2003r. "Bimletym" 1945
adnotacje posty "adresat nie żyje"

Wp. 1, '04.

+ Bigus Helena Maria
zam. Wenta

Gdynia,
Tow. Gr. P.
7

ur. 20.05.1917 w Gosiolimie,
zm. 20.02.1999 w Gosiolimie i
tu pochowana.

córka Marcina Bigusa i Klementyny
z d. Formele; siostra Brunona i
Rudolfa

zob. T: M: 1589/252,5 Pom. Bigus Brunon,
os. IV/1 s. 6 (Gdynia)

RS. IX/13

Bigus Helena

